

Program za okoliš Ujedinjenih naroda

Mediterranski akcijski plan
Barcelonska konvencija

9. prosinca 2021.
Original: engleski

22. sastanak ugovornih stranaka
Konvencije o zaštiti morskoga okoliša
i obalnoga područja Sredozemlja i njezinih Protokola

Antalya, Turska, 7.-10. prosinca 2021.

Obavijest Tajništva

U Prilogu ove obavijesti se nalazi između ugovornih stranaka usuglašena inačica Ministarske deklaracije iz Antalyje, za razmatranje i usvajanje na ministarskoj sjednici 22. sastanka ugovornih stranaka Konvencije o zaštiti morskoga okoliša i obalnoga područja Sredozemlja i njezinih Protokola u Antalyji, Turska, 7.-10. prosinca 2021.

MINISTARSKA DEKLARACIJA IZ ANTALYJE

Mi, ministri zaštite okoliša i voditelji izaslanstava ugovornih stranaka Barcelonske konvencije o zaštiti morskoga okoliša i obalnog područja Sredozemlja (Barcelonska konvencija) i njezinih Protokola, sastavši se u Antalyji u Turskoj 9. prosinca 2021.,

s ponosom obilježavajući 45 godina okvira za regionalnu suradnju uspostavljenog kroz Mediteranski akcijski plan i Barcelonsku konvenciju i njezine Protokole i njegov značajan doprinos prema postizanju zdravog i održivog Sredozemnog mora i njegovih obala,

svjesni da Sredozemno more od davnina ima nezamjenjivu ulogu za gospodarstva obalnih zajednica i država i da je presudno za prosperitet sadašnjih i budućih generacija, zahvaljujući jedinstvenim karakteristikama okoliša, bogatstvu resursa i kulturnoj raznolikosti,

uviđajući da sredozemna regija ima velik potencijal doprinositi i ubrzati provedbe globalnih strategija i planova održivog razvoja,

imajući u vidu završni dokument Konferencije Ujedinjenih naroda o održivom razvoju pod nazivom „Budućnost kakvu želimo“ i rezoluciju Opće skupštine Ujedinjenih naroda A/RES/70/1 od 25. rujna 2015., pod nazivom „Promijenimo naš svijet: Agenda 2030. za održivi razvoj“,

nadalje, imajući u vidu relevantne rezolucije Skupštine Ujedinjenih naroda za okoliš (UNEA), kao i mnogostrane sporazume o okolišu i ostale međunarodne instrumente, uključujući Okvirnu konvenciju UN o promjeni klime (UNFCCC), Konvenciju UN-a o biološkoj raznolikosti (CBD) i instrumente usklađene pod okriljem Međunarodne pomorske organizacije (IMO) te Baselsku, Rotterdamsku i Stockholmsku konvenciju (BRS),

pozdravljajući Deklaraciju iz Kunminga usvojenu na 1. dijelu 15. sastanka ugovornih stranaka CBD (Kunming, Kina, 11.-15. listopada 2021.) o razvoju, usvajanju i provedbi učinkovitog globalnog okvira za biološku raznolikost nakon 2020. godine, kao i Glasgowski klimatski pakt usvojen na 26. sastanku ugovornih stranaka (COP 26) UNFCCC-a (Glasgow, UK, 31. listopada – 13. studenoga 2021.), o provedbi ciljeva Pariškog sporazuma kao ključnih prekretnica za suočavanje s prijetnjama gubitka biološke raznolikosti i klimatskih promjena općenito,

prisjećajući se ministarskih deklaracija Unije za Mediteran (UfM) o održivom plavom gospodarstvu i o okolišu i klimatskom djelovanju iz 2021. godine, usmjerenih na udruživanje napora i ubrzavanje provedbe relevantnih globalnih i regionalnih obveza na Sredozemlju,

duboko zabrinuti zbog rastućih međusobno povezanih kriza globalne klime, biološke raznolikosti i onečišćenja i njihovih posljedica u Sredozemlju, osobito na trenutno stanje morskog i obalnog okoliša sredozemne regije, zbog negativnih učinaka ljudskog djelovanja,

prirodnih katastrofa, klimatskih promjena, onečišćenja s kopna i mora, gubitka biološke raznolikosti, degradacije ekosustava, što sve ima ozbiljne gospodarske i društvene posljedice,

duboko zabrinuti zbog pogoršanja stanja na Sredozemlju tijekom zadnjeg desetljeća uslijed povećanog ispuštanja ulja te opasnih i štetnih tvari, sumporovih i dušikovih oksida kao i emisija stakleničkih plinova s neizbježnim utjecajem na morsku i obalnu biološku raznolikost,

duboko zabrinuti i zbog ozbiljnih učinaka pandemije COVID-19 na život i zdravlje ljudi, kao i na gospodarstva i društva, što je pak dodatna prijetnja našim naporima da prevladamo trostruku krizu: onečišćenje - biološka raznolikost - klimatske promjene, i ostvarimo održiv razvoj u našoj regiji,

uznemireni zbog rezultata različitih procesa praćenja i procjene stanja koji opisuju širenje antropogenih promjena u okolišu sredozemnog bazena, za koji se, kao osjetljivu regiju, očekuje da će ostati žarište klimatskih promjena, poput nedavnih izvješća Međuvladinog panela o klimatskim promjenama (IPCC), Globalnog izvješća o procjeni biološke raznolikosti i uslugama ekosustava Međuvladine znanstveno-političke platforme o biološkoj raznolikosti i uslugama ekosustava (IPBES), Izvješća o stanju okoliša i razvoju u Sredozemlju iz 2020. (SoED) i Prvog izvješća o procjeni stanja Sredozemlja (MAR1) „Promjena klime i okoliša u sredozemnom bazenu – Trenutna situacija i rizici za budućnost“,

prepoznajući praznine u znanju, uključujući u predviđanju o utjecajima klimatskih promjena i narušavanju stanja okoliša i hitnu potrebu za jačanjem napora na popunjavanju tih praznina kroz oslanjanje na postojeće mehanizme i njihovo jačanje,

čuvši pozive na djelovanje od strane partnera, civilnog društva i naročito mladih za odlučnu, hitnu i učinkovitu promjenu prema održivoj i zelenijoj budućnosti,

primajući na znanje poduzete nacionalne i regionalne aktivnosti i obećanja ugovornih stranaka iznesena u skladu s njihovim nacionalnim kapacitetima,

prepoznajući sa zadovoljstvom znatan napredak ostvaren na jačanju regionalne suradnje i unaprjeđenju koordinacije u provedbi Barcelonske konvencije i njezinih Protokola, te *predani* nastaviti i dodatno unaprijediti rad u tome smjeru kroz, *između ostalog*, jačanje regionalnih sinergija i suradnji u svrhu optimizacije učinkovitog i djelotvornog korištenja resursa,

predani provedbi ambicioznih rezultata 22. sastanka ugovornih stranaka Barcelonske konvencije i njezinih Protokola, Srednjoročne strategije UNEP/MAP-a za razdoblje 2022.-2027. i odluka donesenih ovom prigodom kao utjelovljenju naše zajedničke vizije za Sredozemno more i obalna područja,

prepoznajući ključnu ulogu regionalne suradnje, posebno u okviru Barcelonske konvencije UNEP/MAP-a, u rješavanju postojećih i nadolazećih okolišnih izazova i podupiranju ostvarivanja Agende 2030 za održivi razvoj i njezinih ciljeva održivog razvoja (SDG), posebno ciljeva održivog razvoja koji se odnose na oceane kao i relevantnih ciljeva i zadataka utvrđenih na globalnoj razini,

primjećujući proces u tijeku da se, u skladu s Rezolucijom 72/249 (2017) Opće skupštine Ujedinjenih naroda, razvije pravno obvezujući međunarodni sporazum o očuvanju i održivoj uporabi morske biološke raznolikosti na područjima izvan nacionalne jurisdikcije¹ (BBNJ), kao učinkovit instrument za provedbu međunarodnih ciljeva očuvanja i zaštite 30% oceana do 2030. godine,

1. *Ponovno potvrđujemo našu predanost* postizanju zdravog, čistog, održivog i klimatski otpornog Sredozemnog mora i obale, s produktivnim i biološki raznolikim morskim i obalnim ekosustavima, pri čemu se Agenda 2030 za održivi razvoj i njezini ciljevi održivog razvoja ostvaruju za dobrobit ljudi i prirode, ostavljajući bogato nasljeđe za buduće generacije, s punim obzirom prema rodnim pitanjima i pitanjima mladih,

2. *Prihvaćamo* punu provedbu Srednjoročne strategije UNEP/MAP-a za razdoblje 2022.-2027. kao okvira za zajednički rad sa svim partnerima u regiji, za poticanje mogućnosti i djelovanja prema ostvarivanju ciljeva održivog razvoja, Desetljeća UN-a o obnovi ekosustava i Desetljeća UN-a o znanosti o oceanima za održiv razvoj, te za doprinos punoj provedbi glavnih globalnih instrumenata, uključujući Konvenciju o biološkoj raznolikosti i njezin Globalni okvir biološke raznolikosti nakon 2020., Okvirnu konvenciju Ujedinjenih naroda o promjeni klime (UNFCCC) i ostale relevantne procese,

3. *Ponovno potvrđujemo našu predanost* postizanju dobrog stanja okoliša i sredozemnih ekoloških ciljeva u sklopu UNEP/MAP-a i Barcelonske konvencije te punoj provedbi Integriranog programa praćenja i procjene i ekosustavnog pristupa, kako bi se omogućilo utemeljeno odlučivanje i učinkovita provedba,

4. *Pozivamo* Ugovorne stranke na informiranje o nacionalnim i regionalnim aktivnostima za prirodu i o provedbi čitavog skupa instrumenata koji čine Barcelonsku konvenciju, čime se jačaju mehanizmi odgovornosti i provedbe te podržavaju pouzdano praćenje i izvještavanje,

Prelazak na klimatski otporno, resursno učinkovito i održivo Sredozemlje

5. *Potvrđujemo* našu čvrstu predanost postizanju ciljeva Pariškog sporazuma i nastavku naših napora ograničiti porast globalne temperature na 1,5° C iznad predindustrijskih razina, kao i daljnjoj integraciji prilagodbe u lokalno, nacionalno i regionalno planiranje,

6. *Obvezujemo se* na održivi oporavak nakon pandemije COVID-19, prilagođen sredozemnoj regiji i njenim specifičnostima, s održivom potrošnjom i proizvodnjom (SCP) kao ključnim čimbenikom boljeg gospodarskog razvoja i prelaska na održivo plavo gospodarstvo, okretanjem prema inovativnim modelima zelenog i kružnog poslovanja, razvojem poticajnih politika, stvaranjem zelenih radnih mjesta i osiguravanjem raznovrsnijih, bolje distribuiranih, fleksibilnijih i otpornijih lanaca opskrbe uzimajući u obzir nacionalne mogućnosti i okolnosti,

7. *Obnavljamo* naše obećanje punoj potpori ciljevima i viziji Barcelonske konvencije i Protokola UNEP/MAP-a tijekom izrade zajedničkih planova za zeleni oporavak sredozemne

¹ A/RES/72/249 „Međunarodni pravno obvezujući instrument na temelju Konvencije Ujedinjenih naroda o pravu mora o očuvanju morske biološke raznolikosti na područjima izvan nacionalne jurisdikcije“ (24.12.2017.)

regije, kako bismo osigurali održiv, otporan, uključiv i rodno osjetljiv oporavak koji promiče jednakost i ubrzava napredak u skladu s Programom održivog razvoja do 2030. i njegovim ciljevima održivog razvoja,

8. *Pozivamo na ambicioznije preuzimanje obveza ugovornih stranaka za smanjenje emisija stakleničkih plinova što je prije moguće, pridonoseći postizanju cilja klimatske neutralnosti do sredine stoljeća, kao i na predanost ugovornih stranaka na UNFCCC COP 26 u Glasgowu na rad sa svim uključenim međunarodnim i regionalnim partnerima i dionicima na povećanju klimatskih ambicija, izgradnji otpornosti i smanjenju emisija snažnim zajedničkim djelovanjem,*

Nasljede bez onečišćenja i otpada

9. *Pozdravljamo uključivanje ugovornih stranaka u poduzimanje odgovarajućih mjera za sprječavanje, smanjenje, borbu protiv i maksimalno moguće otklanjanje onečišćenja Sredozemnog mora, te se u tom cilju obvezujemo na sljedeće:*

- a) poticanje brze provedbe usvojenih mjera za smanjenje emisija onečišćujućih tvari u zrak, kao i mjera koje pomažu prelasku na dekarbonizaciju, energetska učinkovitost i održivost luka i obalnih gradova duž Sredozemlja,
- b) dostavljanje Međunarodnoj pomorskoj organizaciji na razmatranje, do sredine 2022. godine, zajedničkog i koordiniranog prijedloga proglašenja Sredozemnog mora u cjelini područjem kontrole emisija sumpornih oksida (Med SOx ECA), s ambicioznim datumom stupanja na snagu u cilju pravodobnog poboljšanja zdravlja sredozemnog ekosustava i njegovih ljudi,²
- c) poticanje ugovornih stranaka da tijekom 2022. - 2023. započnu daljnji rad na istraživanju izvedivosti proglašenja Sredozemnog mora područjem kontrole emisija dušikovih oksida (NOx ECA) kako bi se smanjile emisije iz pomorskog prometa i postigle značajne koristi za zdravlje i okoliš,
- d) učinkovitu provedbu Sredozemne strategije za prevenciju, pripravnost i odgovor na onečišćenje mora s brodova (2022. - 2031.) doprinoseći cilju čistog i zdravog sredozemnog morskog i obalnog okoliša, kroz održivi pomorski sektor bez onečišćenja, uz podršku rigoroznog sustava provedbe i osnaženu višesektorsku suradnju,
- e) jačanje djelovanja u sinergiji s drugim relevantnim regionalnim i globalnim inicijativama, posebno za uspostavu Međunarodnog pregovaračkog odbora na 5. zasjedanju Skupštine Ujedinjenih naroda za okoliš (UNEA 5.2), s mandatom za razvoj pravno obvezujućeg globalnog sporazuma za rješavanje problema zagađenja plastikom, sprječavanje i smanjenje morskog otpada, uključujući mikroplastiku i njihove štetne učinke kroz učinkovitu provedbu Regionalnog plana upravljanja morskim otpadom u Sredozemlju kako je usvojen na COP 22, te u tu svrhu prepoznavanje i poticanje rada Platforme za suradnju vezano za morski otpad, koja je uspostavljena u sredozemnoj regiji radi maksimiziranja sinergija, komplementarnosti i pozitivnih učinaka na terenu, uzimajući u obzir nacionalne potrebe, te inicijativu Blue Med i njezinu pilot akciju pod nazivom: „Zdravo Sredozemno more bez plastike“;

² Kako je dogovoreno na COP22, temeljem Odluke IG. 25/14

- f) poduzimanje daljnjih napora na rješavanju regionalnih izazova vezanih uz pročišćavanje komunalnih otpadnih voda i gospodarenje muljem kroz učinkovitu provedbu ažuriranih regionalnih planova za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda i upravljanje muljem iz otpadnih voda od strane ugovornih stranaka u dogovorenim rokovima,

Zaštita i očuvanje biološke raznolikosti i ekosustava

10. *pozivamo* Ugovorne stranke da poduzmu potrebne mjere za učinkovitu provedbu odredbi Barcelonske konvencije i njezinog Protokola o posebno zaštićenim područjima i biološkoj raznolikosti na Sredozemlju, radi zaštite i očuvanja biološke raznolikosti, osjetljivih ekosustava, kao i rijetkih, brojčano osiromašenih i ugroženih vrsta divlje faune i flore i njihovih staništa, i da donesu strategije, planove i programe za očuvanje biološke raznolikosti i održivo korištenje morskih i obalnih bioloških resursa, te se u tom smislu *obvežu* na sljedeće:

- a) potpunu i učinkovitu provedbu Strateškog akcijskog programa nakon 2020. godine za očuvanje biološke raznolikosti i održivo upravljanje prirodnim resursima u sredozemnoj regiji (Mediterranean Post-2020 SAP BIO), kao regionalni doprinos Globalnom okviru biološke raznolikosti nakon 2020. godine koji će biti usvojen 2022., te *potičemo* njegovu ugradnju u nacionalne regulatorne okvire o biološkoj raznolikosti, posebno u nove/ažurirane nacionalne strategije o biološkoj raznolikosti i akcijske planove,
- b) poduzimanje učinkovitih mjera za provedbu Regionalne strategije za morska i obalna zaštićena područja nakon 2020. godine (MCPA) i drugih učinkovitih mjera očuvanja za pojedinačna područja (OECM) na Sredozemlju, u potpunosti usklađene s Protokolom Barcelonske konvencije o posebno zaštićenim područjima i biološkoj raznolikosti na Sredozemlju, u koordinaciji s drugim regionalnim i međunarodnim organizacijama s ciljem učinkovitog postizanja njegovih strateških ishoda i ciljeva,
- c) ulaganje svih napora za zaštitu i očuvanje najmanje 30 posto Sredozemnog mora do 2030. godine kroz dobro povezane, ekološki reprezentativne i učinkovite sustave MCPA i OECM, s pojačanim i konkretnim mjerama zaštite i očuvanja, pridonoseći postizanju cilja zaštite 30% globalnog oceana do 2030. godine,
- d) poticanje Ugovornih stranaka na prvo obilježavanje Dana posebno zaštićenih područja od mediteranskog značaja (SPAMI) 2022. godine i povezanih alata,
- e) jačanje napora na zaštiti i očuvanju ugroženih vrsta ili vrsta kojima prijeti izumiranje te u tom smislu poduzimanje potrebnih mjera za učinkovitu provedbu akcijskih planova za ključne vrste i staništa s ciljem, *između ostalog*, obnove ranjivih i narušenih morskih i obalnih ekosustava, prepoznavajući njihove ekološke usluge i njihovu ulogu u prilagodbi i ublažavanju klimatskih promjena,

Podizanje ambicije za zajednička postignuća

11. *prepoznajemo* različite izazove s kojima se suočavaju zemlje diljem sredozemnog sliva i *obvezujemo se* na jačanje naše međunarodne suradnje u smjeru održivog razvoja, podržavajući konkretna partnerstva, prijenos tehnologije i razmjenu znanja,

12. *Zalažemo se* proširiti naše uključivanje u aktivni dijalog i promicati zajedničke inicijative koje podržavaju regionalne odgovore na naše zajedničke okolišne izazove kako bi se

pojačao njihov utjecaj na slivu i izvan sliva, te koji doprinose koordiniranim aktivnostima između sektora i razina vlasti kroz provedbu integriranih pristupa propisanih Protokolom o integralnom upravljanju obalnim područjem,

13. *Nastojat ćemo* smanjiti učinke klimatskih promjena, gubitka biološke raznolikosti i narušavanja stanja okoliša, posebno na ranjive skupine i ljude koji žive u siromaštvu, osmišljavanjem politika i programa koji nikoga ne ostavljaju po strani i podržavaju socijalnu pravdu, gospodarsko osnaživanje, kao i rodnu i dobnu ravnopravnost, uz jačanje međunarodne suradnje i pružanje predvidljive i primjerene potpore u tom smislu,

14. *Obvezujemo se* ojačati naše napore prema potpunom, ravnopravnom i smislenom sudjelovanju u donošenju odluka od strane žena, mladih i zajednica u nepovoljnom položaju u sustavu MAP – Barcelonska konvencija, prepoznajući njihovu ključnu ulogu kao nositelja promjena,

15. *Pozdravljamo* širok i uključiv proces sudjelovanja Ugovornih stranaka i partnera koji je doveo do COP22, uključujući napore koje promiču zemlja domaćin Turska, Predsjedništvo, Biro Ugovornih stranaka, kontaktne točke MAP-a, Sredozemna komisija za održivi razvoj (MCSD) i Upravni odbor MCSD-a, te događaj za mlade „Upoznaj se s uspješnim pričama na Sredozemlju“ (Istanbul, Turska, 15.-18. studenoga 2021.),

16. *Izražavamo zahvalnost* Vladi Turske na gostoprimstvu tijekom COP22.